

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Sziklainé dr. Kiss Erzsébet ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt alperes ellen munkabér és egyéb anyagi juttatás megfizetése iránt a Székesfehérvári Munkaügyi Bíróságnál 2.M.450/2006. szám alatt megindult és másodfokon a Fejér Megyei Bíróság 3.Mf.20.003/2009/5. számú ítéletével befejezett perében az említett számú másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem és az alperes által benyújtott csatlakozó felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a Fejér Megyei Bíróság 3.Mf.20.003/2009/5. ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek
- tizenöt nap alatt - 10.000 (Tízezer) forint felülvizsgálati
eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak
- felhívásra - 10.000 (Tízezer) forint felülvizsgálati
eljárási illetéket.

A felperest terhelő felülvizsgálati eljárási illetéket az állam
viseli.

I n d o k o l á s

A felperes 1996. január 2-ától állt határozatlan idejű munkaviszonyban az alperessel, kezdetben masztering galván szervizmérnök, utóbb fejlesztőmérnök munkakört töltött be. A felperes munkaszerződésének 7.3.a. pontja szerint a munkáltató tevékenységi köréhez kapcsolódóan létrehozott szellemi termékek fölött a munkáltató rendelkezik, az szolgálati jellegűnek minősül.

A b. pont szerint a munkavállaló által létrehozott szellemi alkotásokért külön e címen meghatározott díjazásban nem részesül, legfeljebb jelképes összegű díjazás kerülhet megállapításra abban az esetben, ha ez jogszabálynál fogva kötelező. A munkaszerződés c. alpontja rögzíti, hogy a felperes azért nem részesül külön díjazásban, mert a munkaszerződés alapján megfelelő díjazásban részesíti a munkáltató. A d. pont szerint a társaság gazdasági tevékenységét kiemelkedően elősegítő szellemi termékeket létrehozó munkavállalót az alperes külön díjazásban részesíti.

A felperes munkaköri leírásának 11. pontja szerint a felperes munkaköri feladatát képezte az alperes által üzemeltetett technológiák folyamatos ellenőrzése, fejlesztési javaslatok és megvalósíthatósági tanulmányok készítése a fejlesztési főmérnökkel együttműködve.

Az alperes a 2006. június 12-én kelt rendes felmondással 55 nap felmondási idővel 2006. augusztus 6-ai hatállyal megszüntette a felperes munkaviszonyát. Az indokolásban arra hivatkozott, hogy a felperes az Mt. 87/A. § (1) bekezdés a) pontja alapján nyugdíjasként minősül.

A felperes keresetében a munkaviszony jogellenes megszüntetése megállapítását, és az Mt. 100. § (4) bekezdése alapján 7 havi átlagkereset megfizetését kérte arra hivatkozva, hogy az alperes rendeltetésellenesen gyakorolta jogát, mivel a munkaviszonya megszüntetéséről bosszúból, a szellemi alkotással összefüggő igény benyújtása után döntött. A szellemi alkotásokhoz kapcsolódóan előterjesztett kereseti kérelmében elsődlegesen a munkaszerződés 7.3.b. pontja semmisségének megállapítását kérte, valamint az alperes kötelezését arra, hogy a per alapjául szolgáló szellemi alkotás (know-how) hasznosítása esetén kössön vele és a know-how másik kidolgozójával hasznosítási szerződést, és fizessen royalty díjat. Másodlagos kereseti kérelmében a munkaszerződés 7.3.c., és 7.3.d. pontjaira figyelemmel három évre visszamenőleg jövedelemkülönbözlet megfizetésére kérte kötelezni az alperest, a versenyszférában dolgozó egyetemet végzett férfi alkalmazottak bruttó átlagkeresete és saját jövedelme különbözete alapján. Amennyiben a jövedelemkülönbözlet megfizetésére az alperes nem hajlandó, harmadlagos kereseti kérelmében a felperes a munkaszerződés 7.3.b. pontja érvénytelenségének megállapítását és az alperes hasznosítási szerződés megkötésére kötelezését kérte.

A Székesfehérvári Munkaügyi Bíróság 2.M.450/2006/27. számú ítéletével a felperes keresetét elutasította.

A munkaügyi bíróság az Mt. 142/A. § (1) és (2) bekezdéséből, 76. § (4) bekezdéséből, valamint a 8. § (1) bekezdéséből azt a jogkövetkeztetést vonta le, hogy a felperes a munkaszerződés

aláírásával elfogadta az abban foglalt munkabért, amely egyébként a felek szabad megállapodásának tárgya, valamint elfogadta azt is, hogy az általa létrehozandó szellemi termék felett a munkáltató rendelkezik, és azért külön díjazásra nem tart igényt. A felperes munkaszerződésének kifogásolt rendelkezései a jogszabályba nem ütköznek, jövedelemkülönbözet megállapítására pedig azért nincs mód, mert az Mt. 82. § (1) bekezdése alapján a munkaszerződést, így az annak részét képező munkabért is csak közös megegyezéssel lehet módosítani, bírói úton a munkáltatót erre kötelezni nem lehet. Ugyanezen indokból alaptalannak találta a munkaügyi bíróság a harmadlagos kereseti kérelmet is. Utalt arra, hogy a per alapjául szolgáló eljárás hasznosítása nem történt meg, ezért szükségtelennek tartotta annak vizsgálatát, hogy a felperes a perbeli eljárás kidolgozásával szellemi alkotást hozott-e létre.

A munkaviszony megszüntetés tekintetében azt állapította meg, hogy a felperes a perben nem bizonyította, miszerint az alperes intézkedésére a felperes által előterjesztett kifogás miatt megtorló jelleggel került sor.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Fejér Megyei Bíróság 3.Mf.20.003/2009/5. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet helybenhagyta (az elsőfokú bíróság polgári tárgyú rendelkezései vonatkozásában pedig külön végzéssel határozott).

A másodfokú bíróság szerint a felperes hátrányos megkülönböztetésre való hivatkozása csak a vele összehasonlítható helyzetben lévőkkel szemben lenne vizsgálható, az egyenlő munkáért egyenlő bér elve a kereset szerinti kiterjesztő módon nem volt értelmezhető. Miután a rendes felmondás nem a felperes személyére korlátozódott, így azt sem látta bizonyítottnak, hogy annak a közöltektől eltérő indoka volt.

A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és a keresetének helyt adó határozat hozatalát kérte. Arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróságok nem vették figyelembe, hogy az ügyben hatáskörrel nem rendelkeznek, ezért a Pp. 23. § (1) bekezdés c) pontjába és 129. § (1) bekezdésébe ütközően bírálták el a szellemi alkotás körében előterjesztett kereseti kérelmeket. Álláspontja szerint a munkaszerződés hivatkozott §-a semmis, mivel szellemi alkotás ellenértékeként munkabért nem lehet megállapítani. Nem indokolta a jogerős ítélet, hogy milyen jogszabály zárja ki a munkabér meghatározásánál az országos statisztikák figyelembevételét.

A munkaviszony megszüntetés körében előadott érvelése szerint az Mt. 4. § (2) bekezdése alapján a nem rendeltetésszerű joggyakorlás teljesüléséhez nem szükséges annak explicit bizonyítása, hogy a felmondás mások ellen irányul. Az azt megvalósító joggyakorlás akkor is megállapítható, ha annak eredményeként mások jogos érdeke

csorbul, érdekérvényesítési lehetősége korlátozódik, mások zaklatásának van kitéve. Ezek bizonyítottan létrejöttek a know how-val kapcsolatos igénybejelentésének elutasításával egyidejűleg kiadott felmondás révén. Arra is hivatkozott, hogy az ügyvezető a know how-val kapcsolatos igénybejelentéstől való elállásról próbálta meggyőzni, a felmondás előzetesen nem volt betervezve, az azonnali hatállyal történő elbocsátás súlyos fegyelemsértés következménye szokott lenni, a felmondás közgazdasági szempontokkal megalapozottan nem volt indokolható és az alperes 2006-ban csak neki mondott fel. Kifogásolta, hogy a bíróságok bizonyítási indítványainak nem adtak helyt, sértve ezzel a Pp. 3. §, 164. és 177. §-aiban foglaltakat, valamint a Pp. 221. §-ában előírt indokolási kötelezettségüknek sem tettek eleget.

Az alperes csatlakozó felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet megváltoztatását annyiban kérte, hogy annak része legyen a polgári jogi igényről való érdemi döntés is.

Álláspontja szerint hasznosítás hiányában fogalmilag kizárt bármilyen kereskedelmi haszon után royalty igényt érvényesíteni. Ugyanakkor a hasznosítás hiánya mellett további érvek merültek fel, és tények derültek ki az eljárás során, amelyből az következik, hogy a polgári jogi igény megalapozatlan. A felperes nem tudta bizonyítani olyan újdonság létét, amely bármilyen, a szellemi termékekre vonatkozó jogterület védettségére tarthatna igényt. A felperes fejlesztőmérnöki feladataiból következett a különböző műszaki megoldások kidolgozása, amelyhez kiemelt fizetésben részesült. Az alperes egyebekben a jogerős ítélet hatályában tartását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati és a csatlakozó felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A peres iratok szerint a felperes 2004. május 26-án az ügyvezetőnek és a vezérigazgatónak címzett levelében a Kft.-n belüli juttatási viszonyok felülvizsgálatát kérte, mivel az alperesnek számos olyan munkát végzett, amelyeket munkaköri kötelezettségeit meghaladóan szellemi termékként is lehetett volna dokumentálni, de az előbbiek a részére nyújtott juttatásban nem fejeződtek ki.

Az alperes a felperes munkaviszonyát a 2004. június 12-én kelt rendes felmondással szüntette meg, amelyben az Mt. 87/A. § (1) bekezdés a) pontjára utalva a felperes nyugdíjas voltára hivatkozott.

A felperes munkaviszonya megszüntetését illetően

- figyelemmel az Mt. 89. § (6) bekezdésére - az alperest indokolási kötelezettség nem terhelte, az intézkedés jogszerűségét a bíróságok a rendeltetésszerű joggyakorlás tekintetében annyiban vizsgálhatták, hogy a rendes felmondás a felperes 2004. május 26-ai levelével volt-e összefüggésben, annak következménye volt-e.

Az eljáró bíróságok jogszabálysértés nélkül jutottak arra a következtetésre, hogy a rendes felmondás tekintetében annak rendeltetésével össze nem férő célból történt joggyakorlása nem volt megállapítható.

A felperes nem vitatta az alperes 2006. évi gazdasági eredményei körében előadottakat, eszerint a cég vesztesége 2006. májusára 16 millió forint, júniusra 26 millió forintra növekedett. A tanúként meghallgatott P. M. gazdasági vezető arról nyilatkozott, hogy az alperes 2006-ban nagy megrendeléseket veszített el, a vezetői értekezleteken ezért visszatérő téma volt, miként lehet kevesebb költséggel működni (12. sorszámú jegyzőkönyv 2., 3. oldal). Ennek következtében döntött az alperes többek között a felperes munkaviszonya megszüntetése mellett, és a felperessel azonos fejlesztőmérnöki munkakörben a továbbiakban csak Sz. F. munkavállalót alkalmazta, amely intézkedés célszerűsége a perben nem volt vizsgálható.

A megszüntetés körülményeiből tehát joggal való visszaélésre nem lehetett következtetni. Ezt a perben a felperesnek nem sikerült bizonyítania, ezért az eljáró bíróságok megalapozottan utasították el e körben a felperes keresetét.

Helytálló volt a jogerős ítélet álláspontja a jövedelemkülönbözet iránti kereseti kérelem vonatkozásában is. A hátrányos megkülönböztetés ugyanis azonos helyzetben lévők tekintetében vizsgálható, azaz az adott munkavégzési hely azonos munkakörű, hasonló korú és gyakorlatú munkavállalói tekintetében. A felülvizsgálati kérelem ezzel ellentétes, az országos bérátlag alkalmazhatóságára vonatkozó érvelése téves jogszabály értelmezésen alapult.

A jogerős ítéleti döntést a peres eljárás bizonyítékai aggálytalanul alátámasztották, ezért a bíróságok jogszabálysértés nélkül mellőzték a felperes bizonyítási indítványai teljesítését, az indokolás ezzel összefüggő hiányossága az ügy érdemi eldöntésére kihatással nem volt.

Az alperes vonatkozó felülvizsgálati kérelme a másodfokú bíróság ugyanezen ügyben hozott 3.Mf.20.003/2009/5-I. sz. végzése ellen irányult, amelynek tárgyában - a benyújtott felülvizsgálati és csatlakozó felülvizsgálati kérelem

folytán - a Legfelsőbb Bíróság külön végzést hozott (Mfv.II.10.927/2010/3.), ezért a csatlakozó felülvizsgálati kérelemben foglaltak jelen eljárásban a felülvizsgálat tárgyát nem képezhették.

A kifejtettekre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján fenntartotta.

A Pp. 78. § (1) bekezdése alapján a nagyobb részben pervesztes felperest kötelezte a felülvizsgálati eljárás költsége megfizetésére.

A csatlakozó felülvizsgálati kérelem alaptalansága miatt az alperes a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet ügyben még irányadó 3. § (3) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárási illeték fizetésre köteles, míg a felperest terhelő felülvizsgálati eljárási illetéket a rendelet 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2010. október 6.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika a tanács elnöke, Dr. Stark Marianna s.k. előadó bíró, Dr. Földényi Gyuláné s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

bírósági tisztviselő